ĐẾN QUY NHƠN ĐỂ KHÁM PHÁ VŨ TRỤ

TS Lê Công Nhường
Giám đốc Sở Khoa học và Công nghệ Bình Định

Có lẽ chưa bao giờ vũ trụ lại trở nên gần gũi đến thế khi du khách có thể thỏa sức đắm chìm trong bầu trời đêm đầy sao lung linh huyền bí mà không cần nghĩ đến thời gian dù là ngày hay đêm, hoặc cảm giác như đang lạc lối bên trong một vũ trụ bao la, huyền ảo, dạo chơi cùng các hành tinh trong Hệ Mặt trời... Đến với Quy Nhơn, du khách sẽ có những trải nghiệm khám phá vũ trụ "độc nhất vô nhị" này.

Rời trung tâm TP Quy Nhơn đi theo tuyến đường Quy Nhơn - Sông Cầu khoảng hơn 5 km, rẽ vào đại lộ khoa học (Science Avenne) ở phường Ghềnh Ráng là đến Trung tâm Khám phá khoa học và Đổi mới sáng tạo. Nơi đây có công trình Tổ hợp không gian khoa học (Tổ hợp) - chính thức đi vào hoạt động từ cuối tháng 4/2022. Tổ hợp là dự án nằm trong ý tưởng xây dựng Khu đô thị Khoa học và Giáo dục Quy Hòa do GS Trần Thanh Vân - Chủ tịch Hội Khoa học gặp gỡ Việt Nam đề xuất với Lãnh đạo UBND tỉnh Bình Định, được Chính phủ, Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) phê duyệt đầu tư từ nguồn ngân sách nhà nước. Tổ hợp có diện tích 3,99 ha, gồm 3 công trình chính: Khu khám phá khoa học, Trạm quan sát thiên văn phổ thông và Khu thiếu nhi. Dự án hiện do Sở KH&CN Bình Định làm chủ đầu tư và quản lý. Trung tâm Khám phá khoa học và Đổi mới sáng tạo là đơn vị quản lý, vận hành, khai thác và sử dụng.

Tổ hợp được thiết kế nhằm phục vụ nhu cầu tham quan, học tập, nghiên cứu, khám phá khoa học của người dân mọi lứa tuổi. Thông qua đó giới thiệu khoa học cơ bản, phổ biến khoa học phổ thông với công chúng, thúc đẩy phát triển ngành du lịch khoa học trên địa bàn tỉnh. Hòa mình trong không gian khoa học độc đáo này, ai đó dù hoàn toàn "miễn nhiễm" với khoa học, hẳn phần nào cũng được "truyền lửa" cảm hứng, khơi dậy sự tò mò, mong muốn khám phá thế giới, khám phá tri thức nhân loại.

Bước vào tòa nhà chính của Trung tâm, du khách sẽ được các hướng dẫn viên đưa vào thăm Khu khám phá khoa học. Khu vực này gồm 2 hạng mục độc đáo là Bảo tàng khoa học và Nhà chiếu hình vũ trụ. Bảo tàng khoa học là khu dành cho công chúng tham quan, tương tác với các mô hình để có những trải nghiệm thú vị về các chủ đề khoa học, từ những thứ vô cùng bé như vật chất, nguyên tử đến những thứ vô cùng lớn như vũ trụ, Trái đất và các hành tinh, về sự sống của sinh vật, thiên văn học và các ngành khoa học cơ bản. Bảo tàng có 7 phòng trưng bày, được sắp xếp mỗi phòng theo một chủ đề riêng biệt, gồm: Hệ Mặt trời, khám phá vật chất, Trái đất và tài nguyên thiên nhiên, khám phá không gian, khám phá sao Hỏa, "Chơi mà học!", "Vì sao lại thế".

Một góc của phòng Hệ Mặt trời được xem là "trái tim" của Khu bảo tàng.

Phòng Hệ Mặt trời được xem là "trái tim" của Khu bảo tàng. Đúng như tên gọi của nó, vừa bước vào căn phòng, du khách sẽ nhìn thấy ngay một quả cầu mô phỏng hành tinh (OmniGlobe) nằm ở vị trí nổi bật. Quả cầu thể hiện hình ảnh Trái đất đang xoay bên cạnh những hành tinh khác như: sao Thủy, sao Kim, sao Hỏa, sao Mộc, sao Thổ, sao Thiên Vương, sao Hải Vương. Nhìn tổng thể chung của căn phòng, Trái đất và các hành tinh như được bao bọc bởi những mảng tranh tường cong đầy màu sắc. Trên các mảng tường cong này, du khách sẽ được trải nghiệm sự hình thành và phát triển của vũ trụ qua các thời kỳ từ cổ đại, cận đại cho tới hiện đại. Nhờ hiệu ứng ánh sáng từ các bóng đèn Led bao trùm cả căn phòng, du khách sẽ có cảm giác như đang lạc lối trong Hệ Mặt trời đầy bí ẩn, chiêm ngưỡng những vì tinh tú tỏa sáng trong bầu trời đêm.

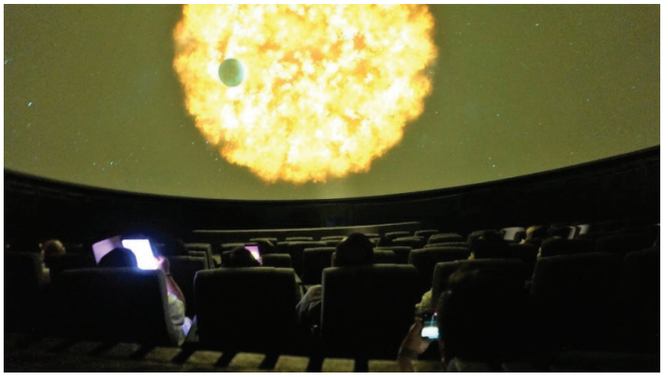

Nhà chiếu hình được thiết kế giống như một rạp chiếu phim, du khách có cảm giác như đang lơ lửng trong vũ trụ, tham quan các thiên thể.

Các căn phòng còn lại được bố trí xoay quanh phòng Hệ Mặt trời. Ở những căn phòng này, du khách sẽ được trải nghiệm các dạng năng lượng tái tạo như điện gió, điện mặt trời, điện thủy triều, địa nhiệt, thủy điện được mô phỏng qua một sa bàn lớn, giúp người xem cảm nhận được mối tương quan, sự tác động của con người với Trái đất. Sang phòng khám phá sao Hỏa, du khách sẽ có cảm giác như đang du hành đến sao Hỏa để khám phá các đặc điểm của hành tinh này thông qua các mô hình tương tác đa phương tiện và các mô hình tỷ lệ thực mang tính trực quan cao. Phòng "Chơi mà học!" giúp khách tham quan tự do khám phá, trải nghiệm các mô hình khoa học, đặc biệt là chuỗi các mô hình toán học theo cách riêng của mình. Điểm hấp dẫn của căn phòng này là sân khấu trình diễn các thí nghiệm khoa học để người xem có thể tương tác trực tiếp với các mô hình khoa học. Cuối cùng, phòng "Vì sao lại thế?" là nơi trình diễn các mô hình, trò chơi được thiết kế từ việc ứng dụng các khái niệm khoa học đơn giản của các môn vật lý, toán học hay sinh học. Thông qua đó, giúp người xem cảm nhận được rằng, khoa học không ở đâu xa xôi mà luôn đồng hành trong cuộc sống của chúng ta.

Du khách thích thú với cảm giác dòng điện lớn chạy trong người khiến tóc dựng đứng.

Nếu phòng Hệ Mặt trời giúp du khách mường tượng được vũ trụ là như thế nào, thì khi đến Nhà chiếu hình vũ trụ du khách sẽ thấy vũ trụ trở nên gần gũi hơn. Ngồi trong nhà chiếu hình được thiết kế giống như một rạp chiếu phim, ngửa nhìn lên trên là một vòm trời nhân tạo cỡ lớn đang trình chiếu những thước phim về vũ trụ, du khách sẽ cảm giác như đang lơ lửng trong vũ trụ, tham quan các thiên thể, có thể với tay hái được những ngôi sao lấp lánh trong một bầu trời đêm hay chạm tay vào dải ngân hà tưởng chừng như vô tận...

Rời tòa nhà chính, du khách sẽ thấy ở phía đối diện là một tòa nhà khác độc đáo không kém, đó là Trạm quan sát thiên văn phổ thông. Trạm hiện có nhiều thiết bị hiện đại, tiên tiến, bao gồm 10 kính thiên văn phổ thông và 1 kính thiên văn quang học có khẩu độ 60 cm. Hệ thống chân đế của kính thiên văn quang học được điều khiển tự động, có thể tự đóng/mở. Đây là chiếc kính thiên văn lớn nhất ở Việt Nam hiện nay, cho phép quan sát một vật thể ở khoảng cách hơn 1 tỷ năm ánh sáng. Nhờ vậy, người xem có thể thỏa sức ngắm nhìn vũ trụ về đêm với dải Ngân Hà đẹp huyền bí, hay chụp hình các hành tinh xa xôi.

Từ khi chính thức đưa vào hoạt động đến nay, Trung tâm đã trở thành một điểm hấp dẫn và không thể bỏ qua đối với du khách gần xa khi ghé thăm Quy Nhơn. Cho tới nay, Trung tâm đã đón chào hơn 1.000 đoàn khách với tổng số gần 52.000 lượt khách đến tham quan.

Chưa dừng lại ở đó, nếu muốn trải nghiệm cùng nhóm bạn hay trải nghiệm trong một không gian mở, thoáng đãng hơn, du khách có thể tìm đến Quảng trường Nguyễn Tất Thành, TP Quy Nhơn. Ở đây, cứ vào mỗi tối cuối tuần, du khách mọi lứa tuổi có thể đến để quan sát kính thiên văn và tham gia các buổi trình diễn khoa học miễn phí. Tham quan khu khám phá và trình diễn, du khách có thể tham gia các trò chơi như: tháp Hà Nội, xếp hình khối lập phương, chuông điện, hình vuông kỳ diệu, bộ Tangram, ô vuông ma thuật… hoặc tự tay làm các thí nghiệm vật lý, hóa học siêu thú vị như: kem đánh răng con voi, thổi bong bóng bằng giấm và bột nở, viên pin siêu phàm. Ngoài ra, du khách còn được quan sát Mặt trăng và một số hành tinh bằng kính thiên văn phản xạ và kính thiên văn tổ hợp.

Đây là một nỗ lực mới của Trung tâm Khám phá khoa học và Đổi mới sáng tạo nhằm tăng cường đưa khoa học đến gần hơn với đại chúng, khơi dậy niềm đam mê khoa học, sáng tạo của các bạn trẻ. Những trải nghiệm thú vị này nằm trong chuỗi các hoạt động văn hóa - thể thao - trải nghiệm khoa học do UBND TP Quy Nhơn tổ chức, nhằm giới thiệu đến du khách một "món ăn" mới đầy thú vị mang đặc trưng rất riêng của Bình Định, đó là du lịch khám phá khoa học